

Collegevoorstel besluitvormend

Portefeuillehouder	A. Bonte	Besluitdatum:	10 september 2024
Opdrachtgever	5.1.2e	Commissie:	-
Opsteller	5.1.2e		
Datum	2 september 2024	Raad:	-
Concernplanning-nummer	12.298		
Zaaknummer	52127294		
Documentnummer	52127301		

Onderwerp

Vaststellen ontwerpbeschikking niet instemmen met bodemsaneringsplan PFAS Custom Powders

Voorstel

1. Niet in te stemmen met het bodemsaneringsplan voor de PFAS-verontreiniging van Custom Powders.
2. Het bijgevoegde ontwerp van de (afwijzende) beschikking op het saneringsplan voor inspraak vrij te geven.
3. De raadsinformatiebrief " *Stand van zaken bodemsaneringsplan PFAS Custom Powders*" vast te stellen en door te geleiden naar de gemeenteraad.

Inleiding

Op het bedrijfsterrein aan de Grasbeemd 10 heeft de firma Custom Powders van 1998 tot 2018 PFAS-stoffen naar de lucht uitgestoten. Deze uitstoot heeft tot ver buiten het bedrijfsterrein geleid tot bodemverontreiniging. Op 25 mei 2021 heeft u als bevoegd gezag Wet bodembescherming bepaald dat de verontreinigde bodem moet worden gesaneerd en dat Custom Powders dat moet doen (B&W-besluit 34488294). Dat besluit is op 5 april 2023 onherroepelijk geworden. Afgelopen jaar heeft Custom Powders gebruikt om een bodemsaneringsplan op te stellen. Dat plan is nu ter formele goedkeuring bij uw college ingediend.

Het plan voldoet niet aan de wettelijke saneringsdoelstelling uit de Wet bodembescherming (Wbb) en daarom adviseren wij u bekend te maken dat u niet van plan bent met het saneringsplan in te stemmen. Dit is nader toegelicht in de bijgevoegde ontwerp beschikking. Gezien de voorgeschiedenis van het PFAS-dossier adviseren we tevens over uw voornemen een informatiebrief naar de gemeenteraad te sturen.

Impact op stad en inwoners

Door niet in te stemmen met het saneringsplan, gaat het langer duren totdat de sanering start. De impact daarvan is gelukkig beperkt. In het geval van Custom Powders heeft u eerder reeds bepaald dat enkel sprake is van onbeheersbare verspreiding via het grondwater en niet van humane of ecologische risico's (B&W-besluit 34488294 d.d. 25-05-2021).

Het ingediende saneringsplan doet niets om dat verspreidingsrisico ongedaan te maken en daarom is een ander saneringsplan nodig. Zolang de verspreiding van PFAS via het grondwater nog niet geleid heeft tot actuele risico's voor de mens, is enig uitstel tot start sanering geoorloofd. Door nu niet in te stemmen, zal dat uiteindelijk tot een positief effect leiden en een beter saneringsresultaat.

Argumenten

- 1.1 *Het plan gaat amper in op mogelijke effecten van de PFAS-verontreiniging buiten het bedrijventerrein*
De PFAS-verontreiniging is omvangrijk en ligt deels in een grondwaterbeschermingsgebied en binnen het Natuurnetwerk Nederland. Het plan zegt echter (bijna) niets over de gevolgen daarvan en de eventuele consequenties voor de bodemsanering. Voor zover het plan daarover iets zegt worden de gevolgen weggeschreven zonder afdoende onderbouwing. Omdat dit niet is uitgewerkt in het saneringsplan kunt u niet goed toetsen of aan de saneringsdoelstelling wordt voldaan en kunt u niet instemmen met het saneringsplan.
- 1.2 *Het plan heeft geen betrekking op de sanering van de gehele verontreiniging*
Custom Powders heeft alleen het bedrijfsterrein en de directe omgeving bij het saneringsplan betrokken. De sanering zelf bestaat dan uit "niets doen". Dit is in strijd met het belang van de bescherming van de bodem aangezien:
- bij de afweging van maatregelen ten aanzien van het grondwater niet de gehele verontreiniging is beschouwd;
 - bedrijven conform art. 55b Wbb het gehele geval dienen te saneren.
- Het plan voldoet hierdoor niet aan de wettelijke saneringsdoelstelling. Zie verder ook het bijgevoegde ontwerpbesluit.
- 2.1 *Er dient inspraak geboden te worden op de beschikking op de aanvraag tot instemming met het saneringsplan*
Alle Wbb-beschikkingen in Helmond worden voorbereid worden via afdeling 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Dat volgt uit het *Besluit voorbereiding beschikkingen Wet bodembescherming* (B&W-besluit, gmb-2006-26). Het college kan de uitgebreide procedure van afdeling 3.4 Awb van toepassing verklaren. Voor dit besluit adviseren wij dat te doen gezien de voorgeschiedenis. Voor dit soort grootschalige bodemverontreiniging is de terinzagelegging bovendien voorgeschreven in art. 6 eerste lid onder b van het Verdrag van Aarhus (<https://wetten.overheid.nl/BWBV0001700>). Uit afdeling 3.4 Awb jo. Art. 6 Bekendmakingswet volgt dat kennisgegeven moet worden van het ontwerp en dat de terinzagelegging digitaal moet.
- 3.1 *Gezien de actualiteit is het opportuun de gemeenteraad te informeren*
Nu duidelijk is dat Custom Powders geen fatsoenlijk bodemsanering kan of wil uitvoeren is een nieuwe brief van belang. Dit geldt mede omdat het gebruikelijk is het ontwerpbesluit voor te leggen aan degene wiens belangen mogelijk rechtstreeks door het besluit worden geraakt. Het is gewenst dat de gemeenteraad (eerst) door het college geïnformeerd wordt en niet door de indiener van de zienswijze.

Kanttekeningen en risico's

- 1.1 *Door niet in te stemmen gaat het langer duren tot de benodigde bodemsanering wordt uitgevoerd.*
Eerder is al bepaald dat dat niet leidt tot onacceptabele problemen op het vlak van de volksgezondheid. RIVM heeft alleen de blootstelling aan PFAS in de volkstuinten aan de Sluisdijk als niet acceptabel beoordeeld. Daar is de sanering reeds afgerond. Uitstel tot eind 2025 begin 2025 is daarom niet onoverkomelijk.
- 1.2 *Custom Powders zal mogelijk zelf niet gaan saneren.*
Het bedrijf geeft aan dat hun financiële mogelijkheden zijn uitgeput. Het ingediende saneringsplan (bijgevoegd) bevat geen saneringsmaatregelen. Het plan legt alleen uit dat maatregelen volgens Custom Powders helemaal niet nodig zijn.
Het is daarom niet aannemelijk dat Custom Powders de tekortkomingen in haar saneringsplan zelf zal oplossen. Het college moet de sanering dan zelf gaan uitvoeren (vangnetbepaling Wet bodembescherming). Daar hoort dan ook het verhalen van de kosten bij en dan kan dan mogelijk tot een faillissement van Custom Powders leiden. In de eerder door uw college vastgesteld *Notitie strategie kostenverhaal onderzoeks- en saneringskosten PFAS-verontreiniging Custom Powders* (B&W-besluit 50448931, 9-2-2021) is daar reeds rekening mee gehouden.

1.3 De gemeente zal de sanering waarschijnlijk zelf ter hand moeten nemen.

Dit heeft als voordeel dat direct een, ook door externe belanghebbenden gedragen, saneringsplan kan worden opgesteld en dat de gemeente zelf het tempo bepaalt en de regie voert. Financieel gezien is dit geen probleem voor de gemeente aangezien de sanering is voorzien in het *Uitvoeringsprogramma bodemsanering en Ondergrond* en het Rijk hiervoor specifieke uitkeringen (SPUK) beschikbaar stelt.

Juridische context en impact privacy

Op dit geval van bodemverontreiniging is het voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet geldende recht van toepassing. Dat is de Wet bodembescherming en het college van B&W is hiervoor het bevoegde gezag.

Een bodemsanering mag alleen worden uitgevoerd als het college vooraf heeft ingestemd met het saneringsplan.

Uw college kan slechts instemmen indien:

- het gedeeltelijk saneren niet strijdig is met het belang van de bescherming van de bodem;
- de bodem na sanering geschikt is voor de functie waarbij de blootstellingsrisico's voor plant, mens of dier zoveel mogelijk worden beperkt;
- het risico op verspreiding zo veel mogelijk wordt beperkt;
- de noodzaak tot maatregelen of gebruiksbepalingen na sanering zo veel mogelijk wordt beperkt.

Het voorstel heeft geen impact op de privacy van onze inwoners.

Het voorstel heeft geen invloed op de beveiliging van onze informatie.

Financiën en prioritering

Dit besluit op zichzelf heeft nu geen financiële consequenties. Als de saneringsplicht gehandhaafd gaat worden, waarvoor aanvullende besluitvorming in het college nodig is, dan zijn er wel consequenties. De gemeente zal dan uiteindelijk de sanering zelf moeten uitvoeren met kostenverhaal achteraf op Custom Powders en/of Chemours c.s.. Wij ramen de saneringskosten op circa 5.1.2b euro. Hierbij komen dan nog bij de kosten voor het kostenverhaal. Die zijn niet in te schatten maar zullen aanzienlijk zijn vanwege de langdurige bezwaar- en beroepzaken die dan zullen ontstaan.

Het Rijk heeft reeds een bijdrage van ruim 3,7 miljoen euro verstrekt (SPUK-middelen 2021) en via de SPUK 2024 is inmiddels nog ruim 3 miljoen euro extra aangevraagd. Dit zou voldoende dekking moeten geven. Is er dan nog een tekort dan heeft het college de optie om soberder te saneren of om dekking te zoeken in het *Uitvoeringsprogramma bodemsanering en ondergrond* of om dekking elders te zoeken.

Communicatie

Aangezien sprake is van een afwijzend besluit en gezien de voorgeschiedenis van het PFAS-dossier, moeten Custom Powders en andere belanghebbenden in de gelegenheid gesteld worden een zienswijze in te dienen ten aanzien van het voorgenomen besluit. Dit is onderdeel van de standaard openbare voorbereidingsprocedure.

Wij adviseren tevens bijgevoegde informatiebrief naar de gemeenteraad te sturen. Deze brief gaat alleen in op de feitelijke procedure en de rechtsgevolgen ervan. Er is niet uitgebreid ingegaan op de verschillende varianten voor vervolg, omdat wij daar nadeel van kunnen hebben bij eventueel bezwaar en beroep en ook bij handhaving van de saneringsplicht en kostenverhaal.

In een later stadium, als gewerkt wordt aan een alternatief saneringsplan, kan dit beschreven worden in een nieuwe raadsinformatiebrief met meer uitgebreidere informatie over het vervolgtraject.

De volgende acties worden uitgevoerd:

- Publicatie ontwerpbesluit in het Gemeenteblad
- Verzending ontwerpbesluit aan Custom Powders met verzoek om zienswijze.
- Verzending afschrift (als service) aan degene wiens belangen geraakt kunnen worden door dit besluit:
 - Waterschap Aa en Maas, beheerder Nieuwe Aa en onderhoudspad;
 - Brabant Water, waterwinning
 - provincie (ODZOB), bevoegd gezag waterwinning;
 - Vocawel Beheer BV, eigenaar naastgelegen perceel.
- Versturen raadsinformatiebrief over het beschikkingstraject.

Participatie

Het saneringsplan is opgesteld door Custom Powders. In de contacten met Custom Powders is steeds geadviseerd partijen zoals Brabant Water, Waterschap Aa en Maas en omliggende bedrijven actief te betrekken bij het opstellen van het plan. De gemeente kan participatie verder niet afdwingen aangezien het een initiatief van derden betreft.

Voor het overige gelden de wettelijke inspraakmogelijkheden bij de besluitvorming zelf. Het besluit wordt voorbereid volgens uniforme openbare besluitvormingsprocedure uit afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Er wordt nu eerst een ontwerpbeschikking ter inzage gelegd. Iedereen kan een zienswijze indienen. Die zienswijzen worden verwerkt in het definitieve besluit.

Uitvoering, evaluatie en vervolg

1. 19-09-2024 kennisgeven en terinzagelegging ontwerpbeschikking en bijlagen (zes weken)
2. 16-11-2024 verwerken ingekomen zienswijzen
3. 10-12-2024 vaststellen definitieve beschikking en nota van zienswijzen
4. 19-12-2024 kennisgeven en terinzagelegging definitieve beschikking en bijlagen (zes weken)
5. 2025 eventueel beroepzaak bij Raad van State
6. PM kostenverhaal, handhaven saneringsplicht
7. PM opstellen saneringsplan en uitvoeren sanering

De planning is zo strak dat afwijken niet mogelijk is. Indien het definitieve besluit namelijk niet tijdig wordt genomen, is van rechtswege automatisch ingestemd het saneringsplan.

Bijlagen:

1. Deelsaneringsplan Custom Powders
2. Ontwerp beschikking niet instemmen saneringsplan PFAS Custom Powders
3. Raadsinformatiebrief "*Stand van zaken bodemsaneringsplan PFAS Custom Powders*"

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub b	De economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen, in geval van milieu-informatie slechts voor zover de informatie betrekking heeft op handelingen met een vertrouwelijk karakter	3
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1